

UCHWAŁA NR XLIV/272/2022

RADY GMINY BARANOWO

z dnia 25 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Baranowo na lata 2022-2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Baranowo na lata 2022 - 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Baranowo

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE
DLA GMINY BARANOWO
NA LATA 2022-2026**

BARANOWO 2022

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	3
1.	TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE	3
II.	DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE BARANOWO	5
1.	NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM RODZIN I PRZEMOCĄ STOSOWANĄ W RODZINACH W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY BARANOWO	9
III.	CELE PROGRAMU	17
IV.	HARMONOGRAMREALIZACJI PROGRAMU.....	17
V.	PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	20
VI.	PODSTAWA PRAWNA.....	21
VII.	MONITORING I EWALUACJA.....	21

I. WSTĘP

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, a zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych. Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziano szereg zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. W 2016 roku opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który realizowany był w latach 2016-2021. W związku z upłynięciem terminu jego obowiązywania, konieczne jest opracowanie nowego programu.

1. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Natomiast o znęcaniu się stanowi artykuł 207 Kodeksu karnego: §1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. § 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. § 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 – 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków

psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw. Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Można wyodrębnić różne rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- **Przemoc psychiczna** – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
- **Przemoc seksualna** – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
- **Przemoc ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
- **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Cykle przemocy:

- **Faza narastania napięcia** – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe,
- **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych,
- **Faza miodowego miesiąca** – to czas skruchy i okazywania miłości. Sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, staje się uczynny i miły. Pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej.

Procedura „Niebieskie Karty” - zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów, o których wyżej mowa realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Wszystkie instytucje państwowe

i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu są zobowiązane niezwłocznie poinformować o tym prokuraturę lub policję. Zaniechanie tego obowiązku może skutkować odpowiedzialnością karną. Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Zjawisko występowania przemocy w rodzinie wymaga podejmowania działań zawartych w niniejszym Programie.

II. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE BARANOWO

Program został opracowany o lokalną diagnozę problemu na terenie Gminy Baranowo. Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki przeprowadzonym badaniom w postaci ankiet, procedurze „Niebieskie Karty” oraz danych z Posterunku Policji w Baranowie.

Zjawisko przemocy w ostatnich latach jest poddawane różnym dyskusjom i publikacjom. Jednak społeczeństwo nadal nie jest w pełni świadome jak funkcjonują mechanizmy przemocowe. Bardzo często ofiary przemocy obwiniają się za to, że znalazły się w takiej sytuacji. Większość społeczeństwa nie potrafi zrozumieć, dlaczego ofiary przemocy tkwią w toksycznych związkach. Postawa społeczna ma bardzo duży wpływ na sytuację, w jakiej znajdują się ofiary przemocy. Ofiara, która przez wiele lat żyła w związku przemocowym jest bardzo często napiętnowana przez najbliższe otoczenie. Bardzo często powoduje to poważne konsekwencje w jej funkcjonowaniu. Ofiary nie chcą poddawać się terapii, ani nie dopuszczają do siebie myśli, że ich życie może być jeszcze „normalne”. Nie szukają pomocy, być może nie wiedzą, gdzie można ją otrzymać, co wynika z braku wiedzy a może wstydu. Działania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie koordynuje Zespół Interdyscyplinarny powołany Zarządzeniem Wójta w sprawie powoływania zespołu interdyscyplinarnego podejmującego działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele instytucji tj.:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Baranowie
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baranowie
- Posterunek Policji w Baranowie
- Zakład Opieki Zdrowotnej w Baranowie
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myszyńcu
- Oświaty
- Stowarzyszenia

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności, przez:

- Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie
- Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mający na celu przeciwdziałanie takim zjawiskom
- Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą

- Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
- Inicjowanie działań w stosunku do osób, które stosują przemoc w rodzinie.
- Możliwość tworzenia grup roboczych

Indywidualnymi przypadkami występowania przemocy mogą zajmować się grupy robocze powoływane przez Zespół Interdyscyplinarny.

Do zadań grup roboczych w szczególności należy:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach występowania przemocy w rodzinie
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych występowaniem przemocy
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Tabela 1. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2019-2021

	NK wszczęte	NK zakończone	NK w trakcie realizacji
2019	14	14	4
2020	8	11	2
2021	9	7	4

Źródło: Dane GOPS w Baranowie

Analizując tabele widać, że w roku 2020 na terenie gminy zanotowano spadek przypadków przemocy w rodzinie. Mimo, iż zjawisko istnieje, pocieszający jest jednak fakt, że pokrzywdzone osoby częściej zaczynają mówić o istniejącym problemie, wiedzą też jakie instytucje służą pomocą w przypadku wystąpienia problemu.

Celem procedury „Niebieskie Kart” jest reagowanie na przemoc i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowej i interdyscyplinarnej pracy z rodziną.

Tabela 2. Liczba zakładanych „Niebieskich Kart” przez przedstawicieli instytucji w latach 2019-2021.

	GOPS	POLICJA	GKRPA	SŁUŻBA ZDROWIA	OŚWIATA	OGÓŁEM
2019	0	15	0	0	0	15
2020	0	8	0	0	0	8
2021	1	8	0	0	0	9

Źródło: Dane GOPS w Baranowie

Powyższa tabela prezentuje dane dotyczące liczby zakładanych „Niebieskich Kart” przez przedstawicieli instytucji mających możliwość jej założenia w latach 2019-2021. Z przedstawionych danych wynika, że Policja, jest instytucją najbardziej aktywną w identyfikacji problemu przemocy w rodzinie. W Gminie Baranowo w 2021 r została założona jedna Niebieska Karta „A” przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Natomiast procedura „Niebieskie Karty” nie została wdrożona przez pracowników GKRPA, pracowników oświaty i służby zdrowia.

Tabela 3. Liczba interwencji i osób pokrzywdzonych w latach 2019-2021.

Lp.	Działania	2019 R.	2020 R.	2021 R.
1.	Liczba interwencji ogółem	475	549	662
2.	Liczba interwencji domowych	123	122	135
3.	Liczba prowadzonych Niebieskich Kart	25	11	13
4.	Liczba osób pokrzywdzonych w tym:			
	Kobiety (K)	24	10	11
	Mężczyźni (M)	2	1	2
	Nieletni (N)	1	0	0
5.	Liczba sprawców przemocy w tym pod wpływem alkoholu (A)	25	13	13
		22	4	9
6.	Liczba sprawców przemocy w tym:			
	Kobiety (K)	1	7	2
	Mężczyźni (M)	25	6	11
	Nieletni(N)	0	0	0

Źródło: Dane PP i GOPS w Baranowie

Na podstawie danych z Posterunku Policji we Baranowie można stwierdzić, że liczba interwencji domowych systematycznie rośnie. Z opinii funkcjonariuszy policji wynika, że najczęściej kobiety decydują się na zgłoszenie interwencji w Posterunku Policji, a także wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”. Sprawcami przemocy domowej najczęściej są mężczyźni, jest to związane z wykorzystywaniem przez nich swojej przewagi fizycznej, pozycji społecznej czy dominacji ekonomicznej.

Zdarzają się też sytuacje przemocy kobiety nad mężczyzną. Jak widać z uzyskanych danych, alkohol jest główną przyczyną awantur domowych, które kończą się interwencją policji, podczas której sprawca przemocy (w rozumieniu procedury „NK”) zostaje poucany o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy lub zostaje zatrzymany do wytrzeźwienia. Zauważalne jest, że przemoc jest zjawiskiem, które dotyka głównie kobiety. Liczba mężczyzn doświadczających przemocy utrzymuje się na podobnym poziomie. Zanotowano również przypadek stosowania przemocy rodziców wobec dziecka. Wynikały one z nadużywania usankcjonowanej prawnie „władzy rodzicielskiej”, czyli przekonaniu rodziców o tym, że dziecko jest ich własnością.

Przemoc w rodzinie na terenie Gminy Baranowo często wiąże się z innymi problemami rodzin. W Gminie Baranowo przemoc występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, głównie łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami i niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

Często w rodzinach występuje problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Bardzo trudno określić faktyczną skalę problemu, gdyż rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy często towarzyszy poczucie wstydu, co z kolei powoduje, że wiele z nich milczy.

W ramach walki ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie współpracuje z Policją, Sądem, Kuratorami Sądowymi, Pedagogami Placówek Szkolnych, Przedstawicielami Oświaty, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedstawicielami Ochrony Zdrowia, Pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Celem współpracy jest ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą oraz wszelkie oddziaływania przerywające przemoc w rodzinie.

Na terenie Gminy Baranowo nie ma zatrudnionych specjalistów (np. psychologa, terapeuty), którzy współpracowaliby z osobami dotkniętymi przemocą i osobami stosującymi przemoc. W związku z powyższym ofiary doznawanej przemocy informowane są o możliwości skorzystania z pomocy psychologów zatrudnionych w różnego rodzaju jednostkach, w tym pozarządowych. Natomiast osoby stosujące przemoc - głównie z problemem alkoholowym są informowane o możliwości objęcia kompleksową pomocą m.in. w ośrodkach terapii uzależnień.

1. NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY ZWIĄZANE Z BEZPIECZEŃSTWEM RODZIN I PRZEMOCĄ STOSOWANĄ W RODZINACH W OPINII MIESZKAŃCÓW GMINY BARANOWO

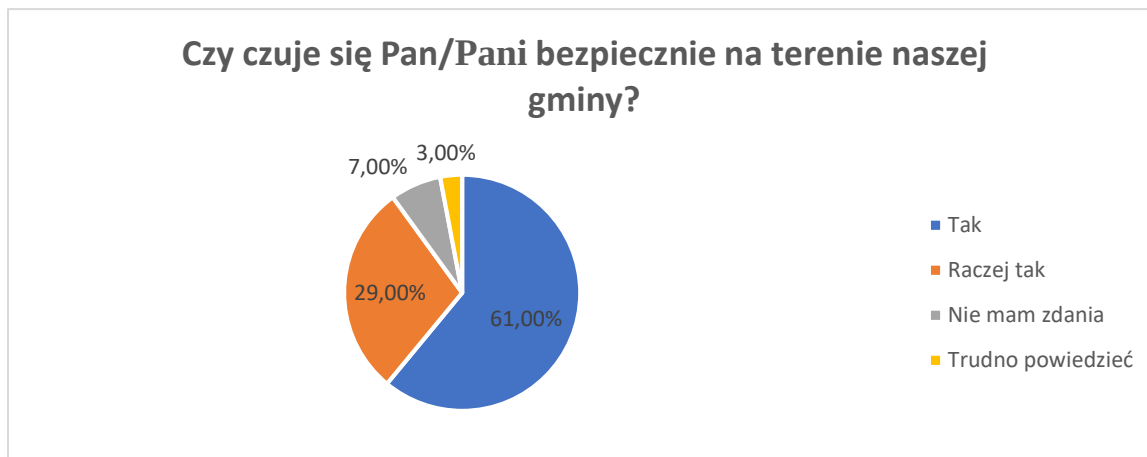
Analiza poczucia bezpieczeństwa i problemów wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie społeczności lokalnej w Gminie Baranowo została dokonana na podstawie anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy. Badania te pozwoliły zdiagnozować problemy jakie według mieszkańców gminy Baranowo występują na naszym terenie. Badania ankietowe pokazały również jaka jest świadomość mieszkańców na temat przemocy, jej rodzajów, przyczyn i osób, które ją stosują.

Naszym założeniem było dotarcie do możliwie szczegółowych informacji, tak aby z badań wyłonił się pogłębiony obraz tego zjawiska na terenie gminy Baranowo. Z tego względu już na wstępie przyjęliśmy, że pytania do ankietowanych zostały tak sprecyzowane, aby w konsekwencji służyły nam do dokładniejszego zrozumienia tego problemu, jak również lepszego stworzenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W sumie w ankiecie wzięło udział 31 osób, 20 kobiet i 11 mężczyzn. Większość zadawanych pytań było pytaniami wielokrotnego wyboru. Przedział wiekowy badanych osób to: 18 lat i więcej, z wykształceniem podstawowym, zasadniczym zawodowym, średnim i wyższym. Źródłem utrzymania badanych osób i ich rodzin w większości jest wynagrodzenie za wykonywaną pracę, ale źródło utrzymania u tych osób stanowi także renta, emerytura czy zasiłek dla bezrobotnych.

Pytając ankietowanych czy czują się bezpiecznie na terenie naszej gminy? - Ankietowani odpowiadali różnie, co przedstawia poniższy wykres:

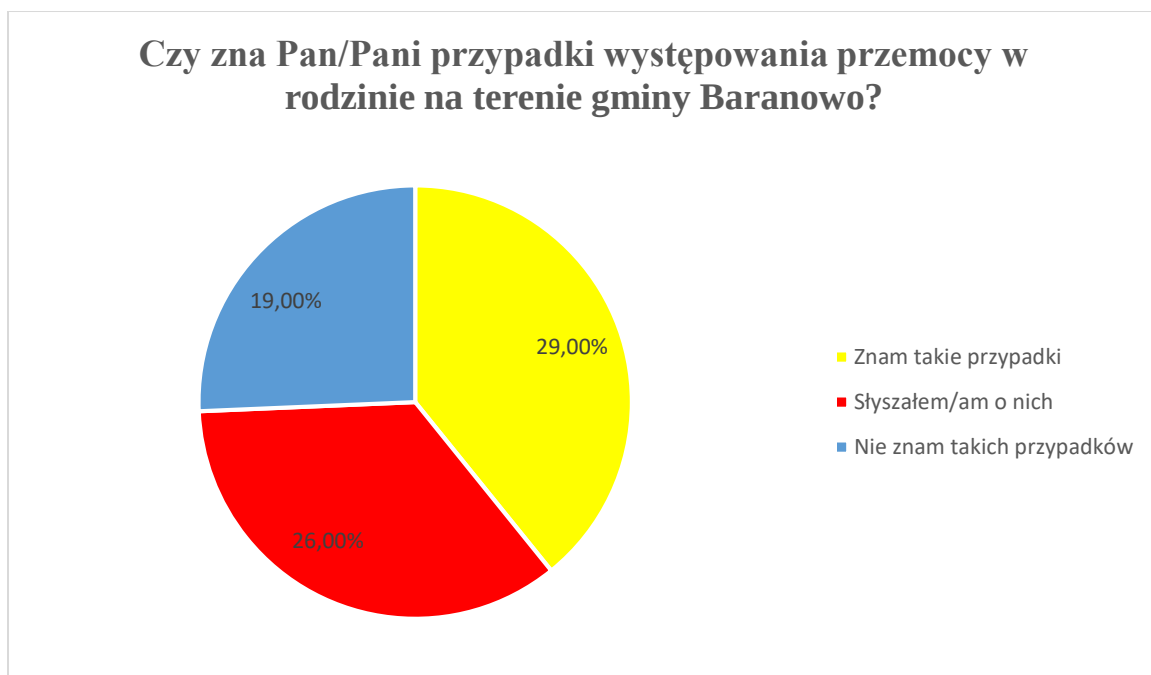
Wykres nr 1 *Opinia respondentów na temat czy czują się bezpiecznie na terenie naszej gminy.*

Źródło: Badania własne.

Zdecydowana większość, bo aż ankietowanych 61% uważa, że czuje się bezpiecznie na terenie naszej gminy, 29% raczej tak. Tylko 7% nie ma zdania natomiast 3% uważa, że trudno powiedzieć.

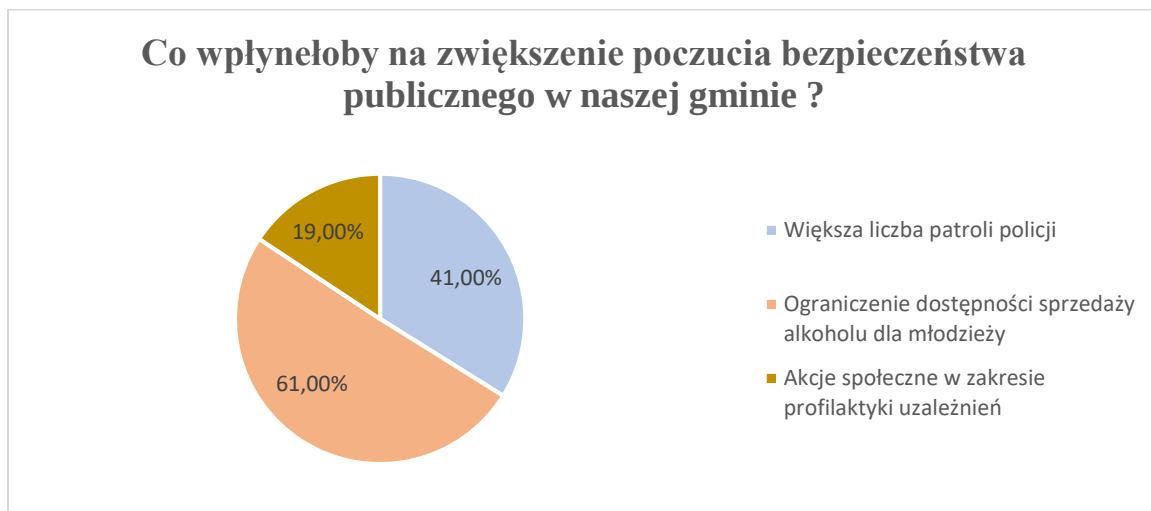
Wykres nr 2 Wskazania badanych czy spotkali się z przypadkami występowania przemocy na terenie gminy Baranowo

Źródło: Badania własne.

W swoim otoczeniu 29% badanych spotkało się z przypadkami występowania przemocy w rodzinie, 26% słyszało o nich, a 19% oznajmiło, że nie zna takich przypadków.

Wykres nr 3 Opinia respondentów na temat zwiększenia poczucia bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Baranowo.

Źródło: Badania własne.

Najbardziej, według ankietowanych, na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wpłynęłoby ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży: za opowiedziało się aż 61% ankietowanych, drugim problemem według 41% ankietowanych jest zbyt mała liczba patroli

policii. Na trzecim miejscu dla ponad 19 % jest zbyt mało akcji społecznych w zakresie profilaktyki uzależnień.

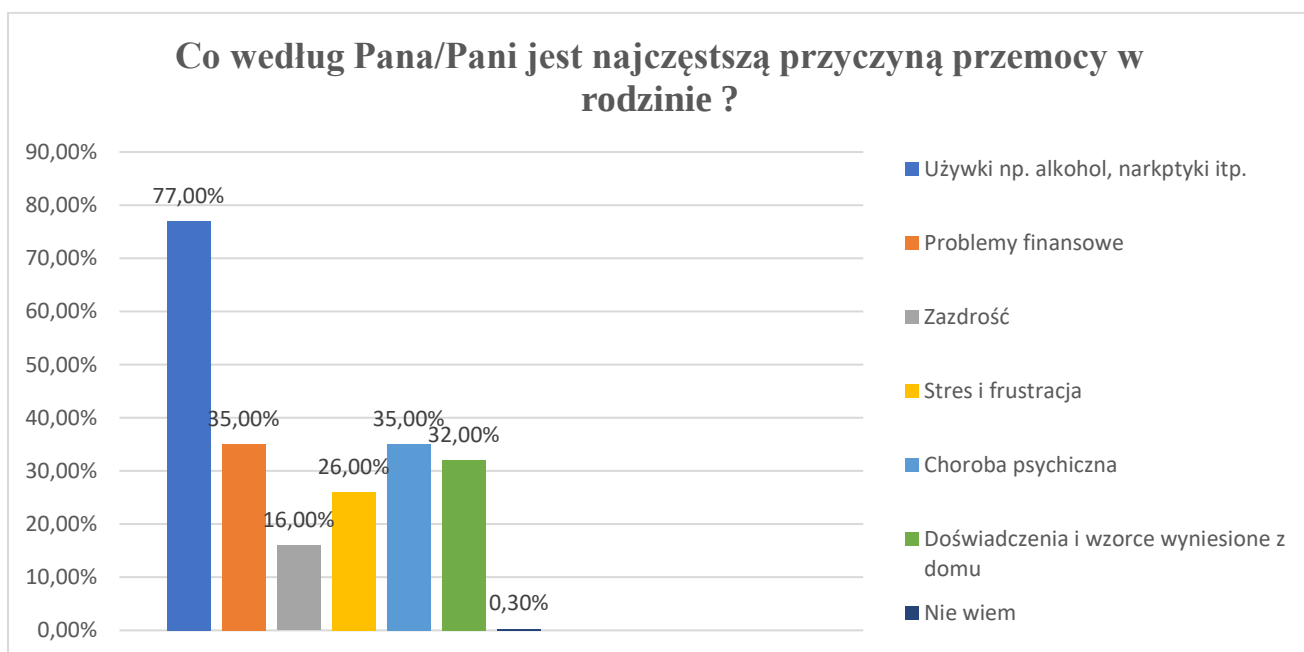
Wykres nr 4 Procentowy rozkład opinii respondentów na temat bezpośredniego kontaktu ze zjawiskiem przemocy na terenie gminy Baranowo.

Źródło: Badania własne.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 36% ankietowanych nie pamięta, czy spotkało się ze zjawiskiem przemocy w swoim otoczeniu. Natomiast 34% respondentów uważa, że nie spotkało się ze zjawiskiem przemocy w swoim otoczeniu a 30% miało styczność bezpośrednio ze zjawiskiem przemocy.

Wykres nr 5 Przyczyny przemocy w rodzinie według mieszkańców gminy Baranowo.

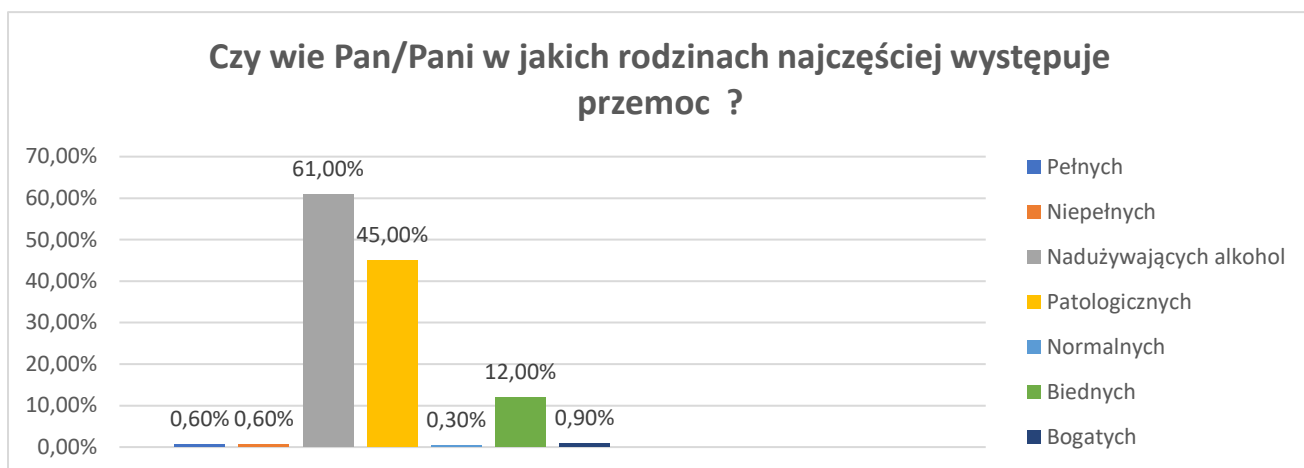

Źródło: Badania własne.

Jak przedstawia powyższy wykres najwięcej badanych stwierdziło, że najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie są używki np. alkohol, narkotyki - 77 %. Na drugim miejscu

respondenci wskazali na problemy finansowe 35%, a także chorobę psychiczną, 32% stwierdziło, że przyczyną przemocy w rodzinie są doświadczenia i wzorce wyniesione z domu, 26% zwraca uwagę na stres i frustrację a 16% ankietowanych wskazała na zazdrość,

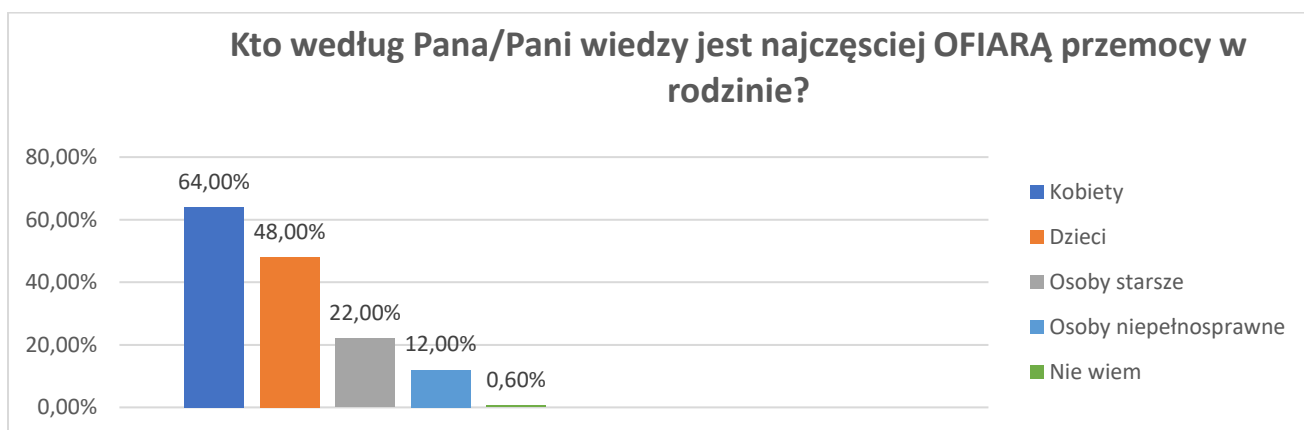
Wykres nr 6 *Opinia respondentów na temat w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc.*

Źródło: Badania własne.

Wykres przedstawiający w jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc pokazuje, że zdecydowana większość ankietowanych uważa, że to zjawisko dotyczy rodzin w których nadużywany jest alkohol. Tak odpowiedziało aż 61%, a 45% respondentów oznajmiło, że w rodzinach patologicznych. 12% uważa, że za główną przyczynę przemocy odpowiada bieda pozostali ankietowani twierdzą, że przemoc występuje w rodzinach bogatych 0,90% a także pełnych 0,60%, niepełnych 0,60%, jak i normalnych 0,30%.

Wykres nr 7 *Wskazania badanych na kategorie ofiar przemocy w rodzinie.*

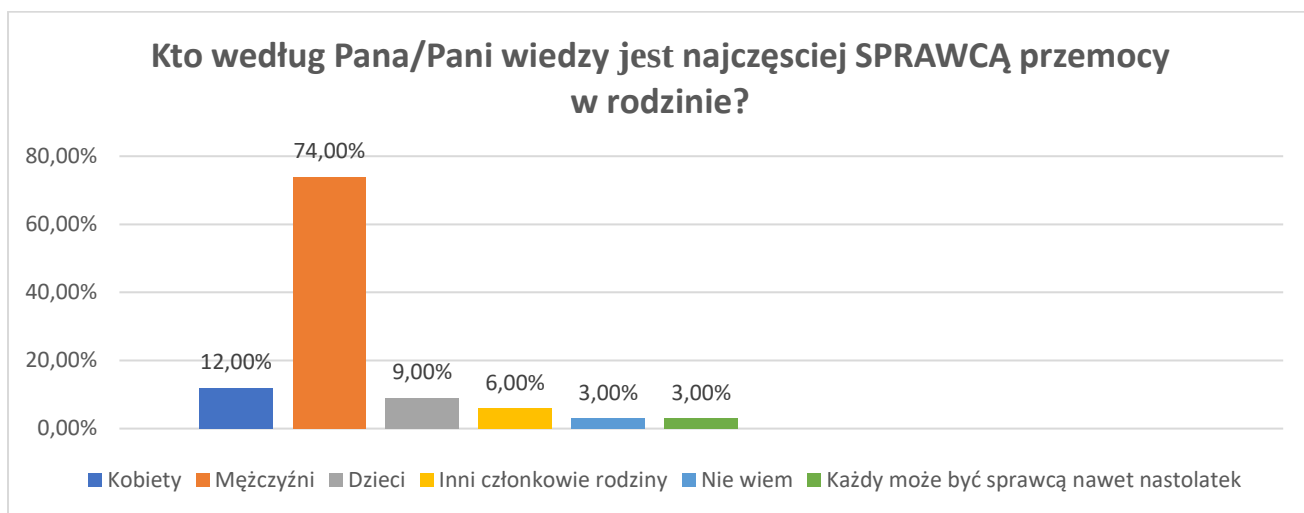

Źródło: Badania własne.

Niezwykle ważną kwestią z perspektywy przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest sytuacja ofiar przemocy w rodzinie. Powyższy wykres pokazuje, że zgodnie z dominującą tendencją głównymi ofiarami przemocy są kobiety - uważa tak 64% ankietowanych w następnej kolejności są dzieci - 48%. 22% respondentów mówi, że są to osoby starsze, 12% twierdzi, że

osoby niepełnosprawne a 0,60% nie ma zdania. Natomiast ani jeden ankietowany nie podał, iż ofiarami przemocy są mężczyźni.

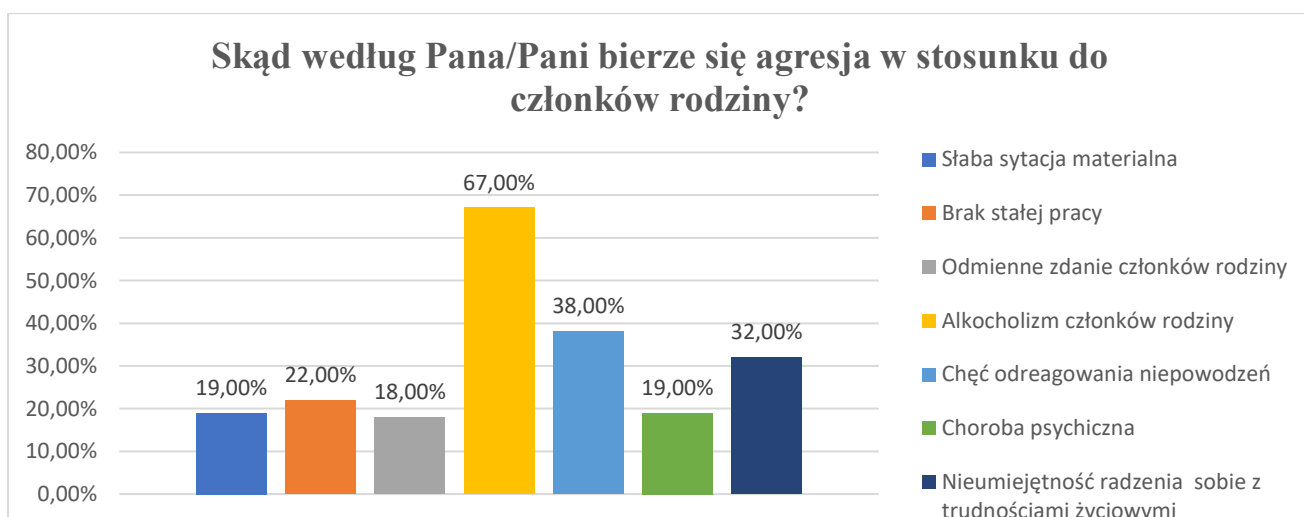
Wykres nr 8 Wskazania badanych na sprawców przemocy w rodzinie.

Źródło: Badania własne.

Na pytanie kto według Pana/Pani jest sprawcą przemocy w rodzinie największy odsetek respondentów, czyli 74% odpowiedziało, że mężczyźni. Zaledwie 12% uważa, że sprawcą przemocy może być kobieta. Według 9% ankietowanych uważa, że dzieci. 6% osób, że inni członkowie rodziny. Natomiast 3% osób uważa, że każdy może być sprawcą lub też nie wie kto mógłby nim być.

Wykres nr 9 Przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny według mieszkańców gminy Baranowo.

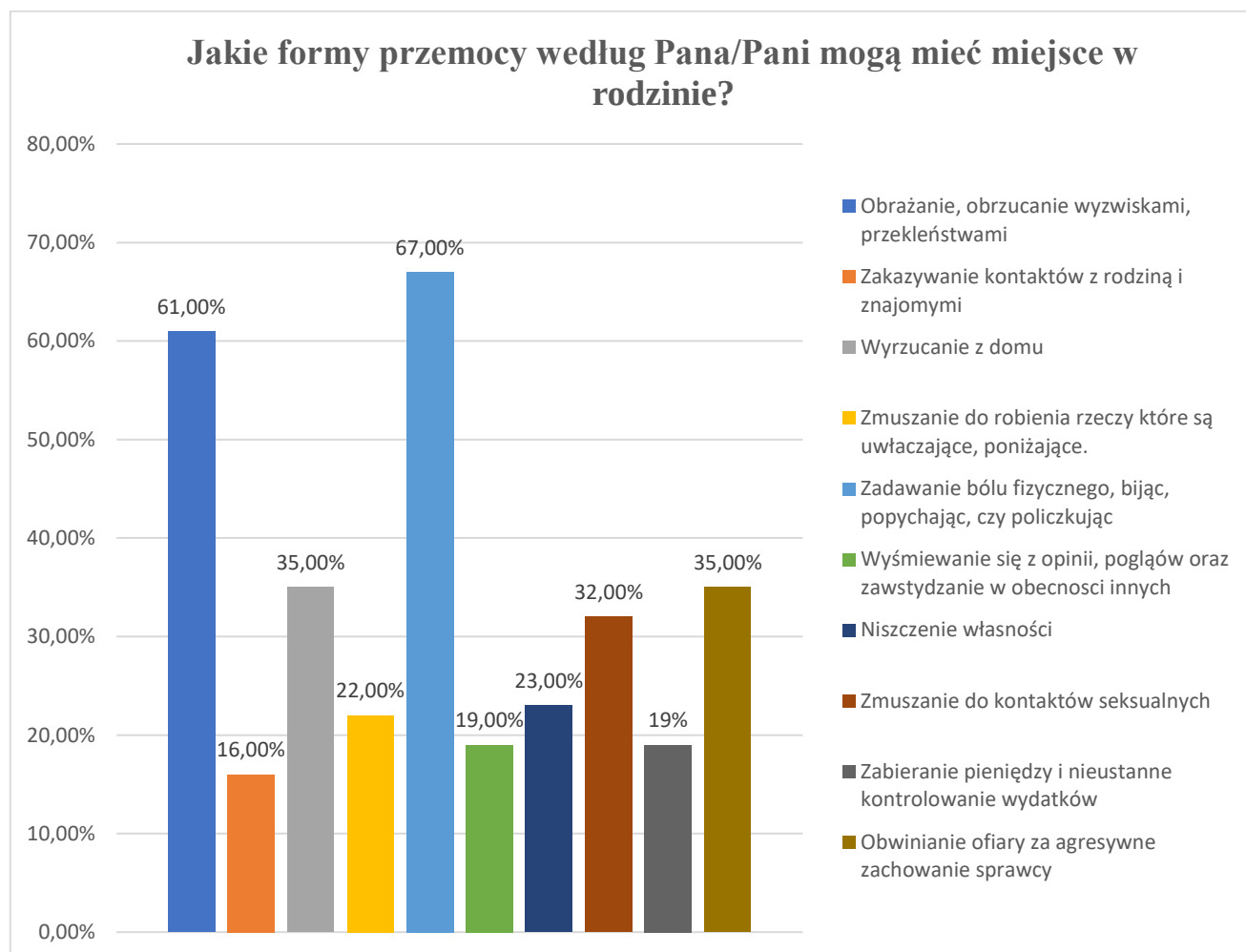

Źródło: Badania własne.

Agresja nigdy nie jest czymś dobrym i pożądanym w rodzinie. Zawsze natomiast jest zaburzeniem normalnego funkcjonowania. Rodzina, w której występuje problem agresji ma zaburzone poczucie bezpieczeństwa i nie może funkcjonować prawidłowo, a członkowie rodziny którzy doświadczają agresji mogą czuć żal, rozgoryczenie, złość i poczucie bezsilności.

Powyższy wykres pokazuje, że według respondentów na terenie naszej gminy za główną przyczynę zachowań agresywnych jest odpowiedzialny alkoholizm sprawcy tak odpowiedziało aż 67% ankietowanych. 38% uważa, że przyczyną agresji jest chęć odreagowania własnych niepowodzeń a 32% twierdzi, iż za przyczyną agresji stoi nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Część ankietowanych 22% uważa, że brak stałej pracy jest skutkiem zachowań agresywnych. Równy po 19% badanych opowiedziało się za tym, że za przyczyną tego problemu stoją: słaba sytuacja materialna i choroba psychiczna. 18% uznaje za przyczynę agresji odpowiedzialne są odmienne zdania członków rodziny,

Wykres nr 10 Formy przemocy w rodzinie według mieszkańców gminy Baranowo

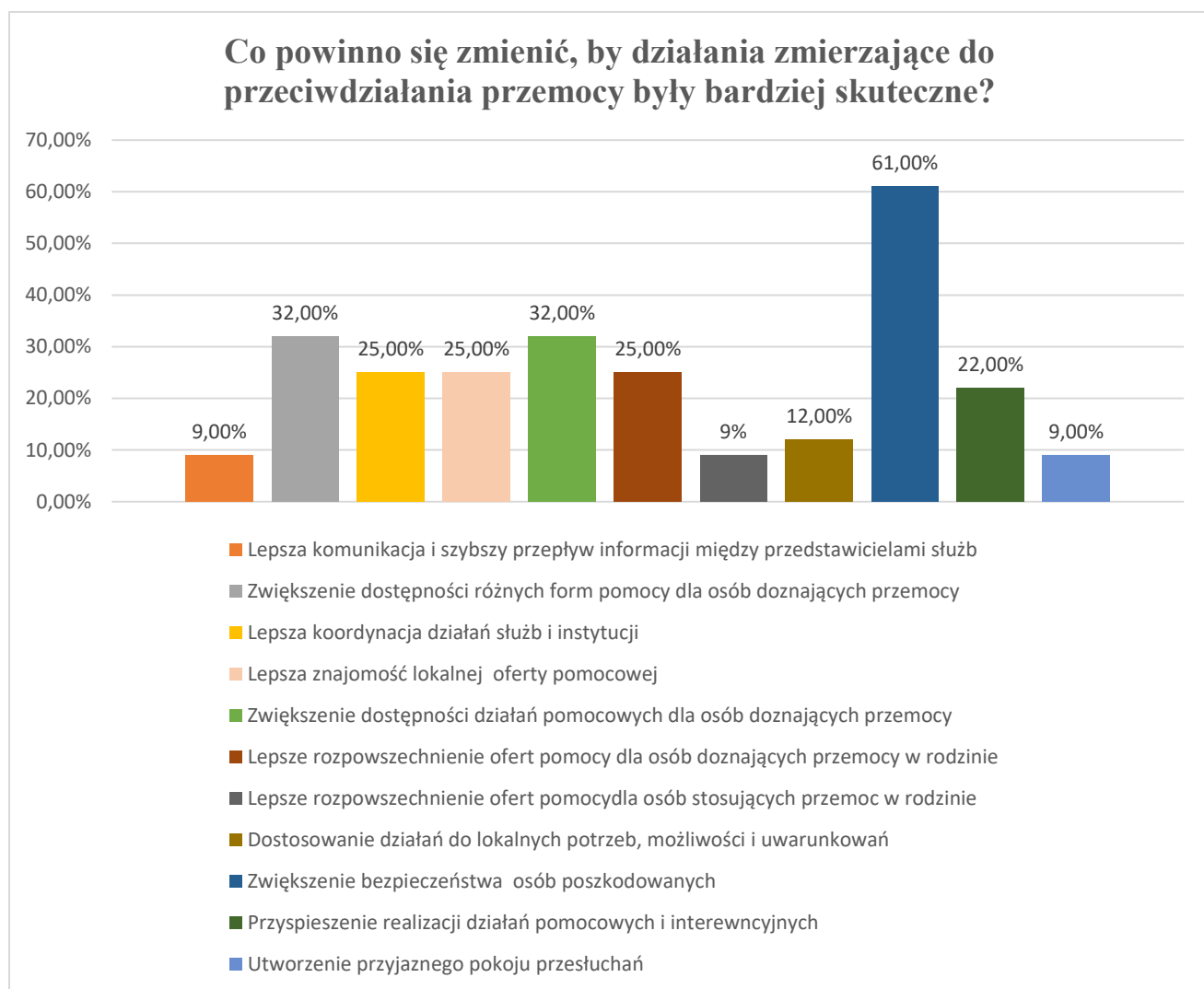

Źródło: Badania własne.

Jak przedstawia powyższy wykres najwięcej badanych bo aż 67% uważa że najczęstszą formą przemocy jest zadawanie bólu fizycznego bijąc, popychając czy policzkując. Według tych badanych ten rodzaj przemocy w gminie Baranowo występuje najczęściej. Na drugim miejscu 61% wskazała na formę przemocy w postaci obrażania, obrzucania wyzwiskami, przekleństwami swoje ofiary. W opinii 35 % osób ankietowanych, jedną z form przemocy jest również wyrzucanie ofiary przemocy z domu, a także obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy. Należy również zwrócić uwagę, że 32% osób uważa za przemoc zmuszanie do kontaktów seksualnych, a 23% niszczenie własności. Natomiast zdaniem 22% osób ankietowanych za przemoc uważa zmuszanie

do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające. Z udzielonych przez badanych odpowiedzi wynika, że 19% osób ankietowanych za jedną z wielu form przemocy uważa także wyśmiewanie się z opinii, poglądów oraz zawstydzanie w obecności innych jak również zabieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków. Według części badanych w gminie zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi występuje w 16%. Na pytanie, co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne? Ankietowani mieli zaznaczyć przy każdym problemie jedną z odpowiedzi. Jak odpowiadali ankietowani przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 11 *Opinia mieszkańców na temat co powinno się zmienić, by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie były bardziej skuteczne.*

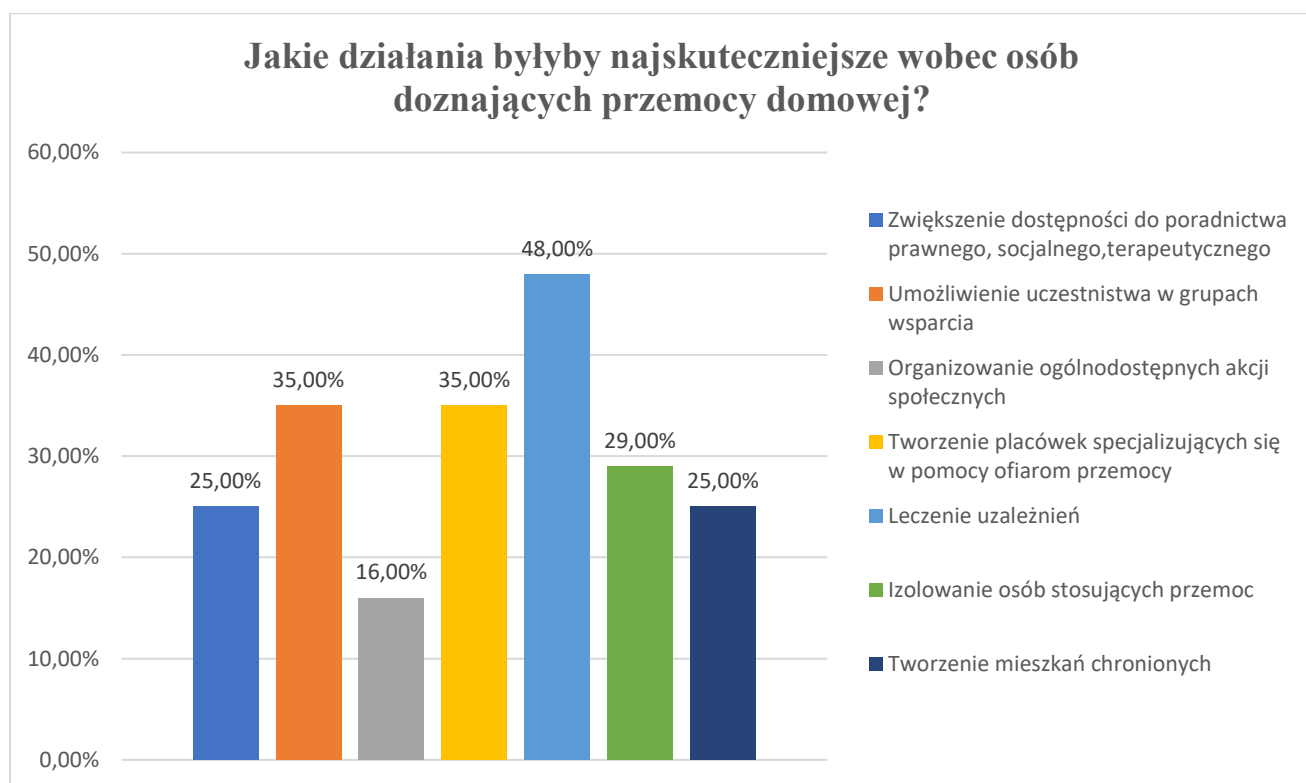

Źródło: Badania własne.

Najwięcej ankietowanych uważa, że by działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy były bardziej skuteczne trzeba zwiększyć dostępność działań pomocowych dla osób stosujących przemoc 61%. Według tych badanych problem występuje w gminie Baranowo najczęściej. Na drugim miejscu badani ankietowani wskazali zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy i na zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy 32% ankietowanych.

W opinii 25% respondentów należy również zwrócić uwagę na lepszą koordynację działań służb i instytucji, lepszą znajomość lokalnej oferty pomocowej oraz lepsze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie. 12% badanych uważa, że dostosowanie działań do lokalnych potrzeb, możliwości i uwarunkowań sprawi, że działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy będą bardziej skuteczne. Natomiast równo po 9% badanych uważa, że na skuteczność tych działań wpłynie systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb, lepsze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie jak i lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej, a także utworzenie przyjaznego pokoju przesłuchań.

Wykres nr 12 *Opinia mieszkańców na temat działań które przyczyniłyby się do większej skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.*

Źródło: Badania własne.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najskuteczniejszym działaniem wobec osób doznających przemocy domowej byłoby leczenie ich z uzależnień tak odpowiedziało 48% respondentów. Na drugim miejscu 35% ankietowanych uważa, że skuteczną metodą byłoby umożliwienie uczestnictwa ofiar przemocy w grupach wsparcia i tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy. 29% uważa, że skuteczną metodą będzie izolowanie osób stosujących przemoc. Równy, bo po 25% ankietowanych twierdzi, że zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego i terapeutycznego, jak również tworzenie mieszkań chronionych byłoby właściwym działaniem. 16% zadeklarowało, że organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych byłoby skutecznym postępowaniem wobec osób doznających przemocy.

III. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Cel główny

Głównym celem Programu jest *zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Baranowo.*

Punktem wyjścia do opracowania niniejszego Programu była dokonana w środowisku diagnoza.

2. Cele szczegółowe

Dla osiągnięcia celu głównego określono cztery cele szczegółowe wobec różnych grup odbiorców:

1. **Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.**
2. **Kompetencje i współpraca podmiotów realizujących zadania osób realizujących działania z zakresu przemocy w rodzinie.**
3. **Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie**
4. **Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.**

IV. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Lp.	Działanie	Zadanie	Termin realizacji	Koszt i źródło finansowania	Realizacja
Cel szczegółowy nr1. Rozwijanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.					
1.1	Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie	Zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	GOPS Policja GKRPA Oświata Służba Zdrowia
		Prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej. Rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów informacji nt. Instytucji świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy, spotkania - szkolenia dot. przeciwdziałania przemocy itp.)	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	Według potrzeb
		Prowadzenie i rozpowszechnianie bazy danych placówek zajmujących się specjalistyczną pomocą osobom doznającym przemocy oraz sprawców przemocy.	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	GKRPA, GOPS, Policja, Oświata, Służba Zdrowia Organizacje pozarządowe

		Prowadzenie edukacji wśród ofiar przemocy w rodzinie w zakresie przysługujących im praw	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	GOPS, Oświata, Służba Zdrowia Policja, Organizacje pozarządowe
1.2	Zwiększanie dostępności i efektywności działań profilaktycznych	Realizowanie programów edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania i środków zewnętrznych	Oświata GKRPA
Cel szczegółowy nr 2. Kompetencje i współpraca podmiotów realizujących zadania z zakresu przemocy w rodzinie.					
2.1	Zwiększenie wiedzy i umiejętności pracowników podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	Szkolenie dla członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych	2022-2026	W ramach środków własnych	Członkowie ZI, GKRPA, Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, GOPS, Policja
2.2	Zwiększenie efektywności współpracy interdyscyplinarnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Organizowanie spotkań, narad roboczych służących poznaniu środowiska specjalistów w ramach lokalnych systemów wsparcia	2022-2026	W ramach środków własnych	Członkowie ZI, GKRPA, Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, GOPS, Policja
		Współdziałanie służb, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w ramach realizacji procedury „Niebieskie Karty”	2022-2026	W ramach środków własnych	Członkowie ZI, GKRPA, Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, GOPS, Policja
Cel szczegółowy nr 3. Rozwijanie działań mających na celu pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie					
3.1	Zapewnienie wszechstronnej pomocy osobom dotkniętym przemocą oraz członkom ich rodzin	Zapewnienie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i pedagogicznej dzieciom, młodzieży-świadkom lub ofiarom przemocy, osobom dorosłym będącym ofiarami przemocy w rodzinie.	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	Pedagog szkolny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myszyńcu
		Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	GOPS Policja Oświata Służba Zdrowia

		Zapewnienie m.in. bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	GOPS
		Monitorowanie sytuacji rodziny przez grupę roboczą w trakcie trwania procedury „NK” przez służby, po jej zakończeniu	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów działania	Członkowie ZI, GKRPA, Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, GOPS, Policja
		Udzielanie pomocy w formie pomocy socjalnej i finansowej	2022-2026	W ramach środków zabezpieczonych w corocznym planie finansowym GOPS	GOPS
3.2	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	Realizacja zadań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego	2022-2026	W ramach Środków własnych realizatorów działania	Zespół Interdyscyplinarny
		Rozwijanie współpracy podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy	2022-2026	W ramach Środków własnych realizatorów działania	Zespół Interdyscyplinarny
		Tworzenie grup roboczych przez Zespół Interdyscyplinarny	2022-2026	W ramach Środków własnych realizatorów działania	Zespół Interdyscyplinarny
Cel szczegółowy nr 4. Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.					
4.1	Upowszechnienie informacji o konsekwencjach stosowania przemocy oraz możliwości uzyskania pomocy	Przygotowanie materiałów informacyjnych i ich udostępnianie	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów	Zespół Interdyscyplinarny
4.2	Interweniowanie oraz reagowanie na stosowanie przemocy w rodzinie	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów	Członkowie ZI, GKRPA, Oświata, Służba Zdrowia, organizacje pozarządowe, GOPS, Policja
		Prowadzenie działań/programów motywujących osoby wobec których istnieje podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie i sprawców przemocy w rodzinie do skorzystania z	2022-2026	W ramach środków własnych PCPR	PCPR

		programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych			
		Informacje o konsekwencjach stosowania przemocy, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów	Policja, Zespół Interdyscyplinarny
		Podjęmowanie działań interwencyjnych przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów	Policja, Sąd, Prokuratura Rejonowa
		Kierowanie do Sądu wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy w rodzinie, nadużywających alkoholu.	2022-2026	W ramach środków własnych realizatorów	GKRPA

V. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Usprawnienie działań pomocowych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie
2. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Baranowo
3. Podjęmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie
4. Diagnozowanie i monitorowanie „grupy ryzyka” przez podmioty uczestniczące w procedurze „Niebieskie Karty”
5. Realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych, w szczególności, w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie
6. Podjęmowanie działań w celu zapewnienia pomocy, poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia i bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
7. Udzielanie przez ośrodek pomocy społecznej pomocy socjalnej, finansowej rodzinom dotkniętym przemocą
8. Podjęmowanie działań mających na celu zmianę postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy
9. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy w rodzinie
10. Zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy
11. Podniesienie, jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. PODSTAWA PRAWNA – AKTY PRAWNE Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 2009r. Nr 114, poz. 946)
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2027 przyjęty Uchwałą Nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. poz.1204
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021r. poz. 1119 z późn. zm.);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245)
6. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ostrołęckim na lata 2021-2030.
7. Kodeks Karny (Dz. U. z 202021 r. poz. 2345 z późn. zm.)
8. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (Dz. U. z 2020 poz. 1359).
9. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.)

VII. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowaniem i ewaluacją prowadzonych działań ujętych w Gminnym Programie zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baranowie w porozumieniu z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym. Stały, coroczny monitoring i ewaluacja Programu ma na celu sprawdzanie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie. Ważna jest szybkość reakcji na ujawniane przypadki przemocy w rodzinie, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań, by minimalizować przypadki przemocy w rodzinie, łagodzić jej skutki, także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.